

Mötesbok: OK Kommunstyrelsen (2018-05-15)

OK Kommunstyrelsen

Datum: 2018-05-15

Plats: Kommunsalen, kommunhuset

Kommentar:

Dagordning

Öppnande

Beslutsärenden

49 Kosthantering i Orsa kommun	3
50 Reglemente för internkontroll	8
51 Revidering av dokumenthanteringsplan - allmän administration och kommunikation	9
52 Utökat lån till multiskidbanan (avtal för markupplåtelse och driftavtal skickas senare)	11
53 Plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering 2018-2022	13

Informationsärenden

Mål- och budgetberedning inför 2019	37
---	----

Veronica Berg

Kommunstyrelsen

Kosthantering inom Orsa kommun

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2016 att bygga om Lillåhem pga arbetsmiljöskäl, förbättrad upplevelse för brukare och behovet att möta framtida efterfrågan på omsorg. Konsekvensen blir även en omorganisation inom kostenheten för att klara matproduktionen, leva upp till arbetsmiljökraven och säkra livsmedelskraven i Orsa kommun.

Lillåhems produktionskök läggs ner vid ombyggnationen och det innebär att vi inte klarar matproduktionen till omsorgen i de befintliga köken som finns idag.

Frågan har utretts i samråd med en extern konsult, Storköksbyrån.

Utredningen fokuserade på varm eller kall huvudkomponent (med andra ord menas huvudrätten samt sås, utan levererade tillbehör som potatis, sallad etc.). Varm huvudkomponent levereras varm och kall huvudkomponent levereras kall och uppvärms vid servering. Utredningen har även presenterat olika förslag på hur man kan organisera sig (se bifogad utredning).

Yttrande

Utredningen har analyserats med särskild hänsyn till kvalitetskraven, kundens önskemål, transporter som påverkar miljön och kostnader, arbetsmiljö och en effektivisering. Kostenheten har kommit fram till ett eget förslag som presenteras nedan:

Alternativ A – kall lunch och middag till omsorgen och tillagad varm lunch till skolan

Som rubriken antyder så är huvudkomponenten tillagad och nedkyld för leverans till omsorgen så att kunden kan välja när den önskar att äta. Bikomponenter såsom potatis, ris etc tillreds på plats i mottagningsköken. Tillagad varm lunch serveras till skolan.

Alternativ A innebär att kommunen behåller de fyra skolköken där tillagning sker idag med vanligt fastighetsunderhåll och utrustning, men att kommunen bygger ut Orsaskolan till ett tillagningskök. Där kommer det att produceras en linje med kall huvudkomponent till omvårdnad och en linje som kommer att producera en tillagad komplett lunch till eleverna i Orsaskolans matsal. Bedömningen är att kostenheten därmed kan svara upp till kundernas önskemål, behov samt lagkrav.

Varför alternativ A?

I dagsläget är Orsaskolan ett mottagningskök som får komplett varm lunch från Kyrkbyns kök. Det är en dålig arbetsmiljö, ej anpassade lokaler, uppfyller inte kvalitetskraven och matsvinnet är högt för att säkra tillgången på mat till eleverna. Det är leveranser 178 dagar om året.

Fördelar med alternativ A är färre transporter, bättre möjligheter till fungerande trafiklogistik kring Orsaskolan, kvalitetshöjning med bland annat servering på plats för eleverna, minskat matsvinn, förbättrad arbetsmiljö, minskat antal årsarbetare.

Synergieffekten blir att Kyrkbyns skola som idag är hårt belastade med dåliga förvaringsutrymmen och fläktsystem, får en produktion som är mer anpassad till köket och kommer då att kunna leverera varm komplett lunch till Lillåns förskola (gamla biblioteket).

Förslaget innebär att Orsagården måste göra vissa anpassningar med varumottagning och komplettera med diverse utrustning.

Motivering till varför vi uteslutit vissa kök för utbyggnad

Kyrkbyn skulle innebära mycket trafik med tunga fordon i centrums kärna, trångt för bilar och transporter i området. Många förskolebarn och yngre elever kring området. Transportkostnaderna minskas inte eftersom vi måste fortsätta leverera mat till Orsaskolan, vi uppnår inte bättre arbetsmiljö, kvalitet på maten eller kunna påverka matsvinnet på Orsaskolan.

Bergets kök blir svårt att bygga ut eftersom det ligger mitt i skolområdet, logistiken för transporter och bilar är trångt, förskolebarn och yngre elever nära trafiken, skolområdet blir mindre.

Digerberget transportvägarna är svåra och det är trångt, placeringen är långt bort från centrum.

Brantudden är inget alternativ till utbyggnad för ett kök, ökade transporter i villaområdet.

Transporter

Omsorgen och kostenheten förespråkar kall mat till Orsagården och Lillåhems särskilda boende samt till matdistributionen. Därmed minskas transporter till leverans tre dagar/vecka jämfört med dagens leveranser två gånger/dag 365 dagar om året. Det bidrar till att minska miljöpåverkan och kostnaderna. Det sker naturligtvis under förutsättning att kall mat levereras.

Köket på Kyrkbyns skola kommer att leverera varm komplett måltid till Lillåns förskola 242 dagar/år.

Digerbergets skola kommer att leverera varm komplett måltid till Lindan 2 och Trimsarvet 242 dagar/år.

Ekonomi

Investeringskostnader 19 miljoner kronor. Exklusive kostnad för mark och projektering.

Driftkostnader

Kostenheten har idag 17,88 årsarbetare i produktion. Alternativ A kan innebära en minskning till 14,9.

Transport, 130 000 kr/år med transport till förskolorna Trimsarvet, Lindan 2, Lillån, samt äldreomsorgen Lillåhem och Orsagården.

Sammanfattningsvis innebär förslaget att kostenheten kan vara mer flexibla vid förändringar i kommunen men även vid krissituationer och i beredskap, minskade transportkostnader och minimera matsvinnet vilket minskar miljöpåverkan. Dessutom förbättra och bibehålla kvaliteten och arbetsmiljön samt trafiklogistiken. Alternativet kommer att påverka andra personalgrupper inom omsorgen och eventuellt också lärande i framtiden. Investeringskostnaderna blir enbart på Orsagården och Orsaskolan. Därmed föreslås alternativ A.

Beslutsunderlag

Utredning med bilaga, Storköksbyrån.

Förslag till beslut

Kosthantering inom Orsa kommun sker enligt alternativ A dvs. kall huvudkomponent till lunch och middag inom omsorgen och tillagad varm lunch till skolan. Alternativet innebär också en utbyggnad av Orsaskolans kök till ett tillagningskök.

Sändlista

Utskottet för strategi
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Orsa Lokaler AB
Kostenheten
Miljökontoret
Verksamhetsområde Omsorg
Verksamhetsområde Lärande

Henrik Göthberg
Chef verksamhetsområde service och utveckling

§ 38

OK KS 2017/00443-4

Kosthantering inom Orsa kommun

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

Kommunfullmäktige beslutar att kosthanteringen inom Orsa kommun sker enligt alternativ A dvs. kall huvudkomponent till lunch och middag inom omsorgen och tillagad varm lunch till skolan. Alternativet innebär också en utbyggnad av Orsaskolans kök till ett tillagningskök.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2016 att bygga om Lillåhem på grund av arbetsmiljöskäl, förbättrad upplevelse för brukare och behovet av att möta framtida efterfrågan på omsorg. Konsekvensen blir även en omorganisation inom kostenheten för att klara matproduktionen, leva upp till arbetsmiljökraven och säkra livsmedelskraven i Orsa kommun. Lillåhems produktionskök läggs ner vid ombyggnationen och det innebär att kommunen inte klarar matproduktionen till omsorgen i nuvarande kök.

Frågan har utretts och utredningen har fokuserat på varm eller kall huvudkomponent. Varm huvudkomponent levereras varm och kall huvudkomponent levereras kall och uppvärms vid servering. Utredningen har även presenterat olika förslag på hur man kan organisera sig.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande med bilagor, verksamhetsområde service och utveckling, 2018-04-05.

Risk- och konsekvensanalys från kostenheten och verksamhetsområde omsorg, 2018-04-09.

Förhandlingsprotokoll enligt MBL § 11, 2018-04-10.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar att kosthanteringen inom Orsa kommun sker enligt alternativ A dvs. kall huvudkomponent till lunch och middag inom omsorgen och tillagad varm lunch till skolan. Alternativet innebär också en utbyggnad av Orsaskolan till ett tillagningskök.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

§ 10

OK KS 2017/00443-4

Kosthantering inom Orsa kommun

Beslut

Ärendet utgår och återkommer vid ett senare sammanträde.

Joakim Larsson

Kommunstyrelsen

Reglemente för internkontroll

Sammanfattning av ärendet

Service och utveckling har, på kommunchefens uppdrag, utrett hur kommunens internkontroll ska organiseras och formaliseras.

Utredningen har visat att det första steget bör vara att upprätta, och besluta om, reglemente för internkontroll.

Internkontrollreglementet ska tydliggöra ansvarsförhållandena för kommunens internkontroll, och ge anvisningar för årliga internkontrollplaner.

Bilaga 1 innehåller förslaget för *Reglemente för internkontroll Orsa kommun*.

I referensmaterialet för utredningen ingår reglementen och internkontrollplaner från några kommuner samt publikationer från SKL, bl.a. "På den säkra sidan", se bilaga 2. Det bifogade förslaget för Orsas internkontrollreglemente bygger på standardformuleringar för kommunala internkontrollreglementen samt kommunallagen 6 kap.

Eftersom beslutet för internkontrollreglemente ska leda till att internkontrollplaner upprättas, bifogas också ett exempel på en internkontrollplan, se bilaga 3, Älvdalens kommuns internkontrollplan för 2018.

Utredningen har också tagit del av en under år 2018 lämnad revisionsrapport från PwC angående Orsa kommuns internkontroll, se bilaga 4. Revisionsrapporten överensstämmer med brister och förbättringsmöjligheter som kommunens utredning för internkontroll konstaterat.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Reglemente för internkontroll Orsa kommun

Bilaga 2: Publikationen "På den säkra sidan", SKL

Bilaga 3: Internkontrollplan Älvdalens kommun

Bilaga 4: Revisionsrapport för Orsa kommun "Granskning av kommunens interna kontroll".

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige antar förslaget till reglemente för internkontroll för Orsa kommun enligt bilaga.

Sändlista

Kommunfullmäktige, Byggnadsnämnden, Miljönämnden, Ledningsgruppen, Joakim Larsson

Henrik Göthberg

T f verksamhetsområdeschef service och utveckling

Verksamhetsområde service och utveckling

Kommunstyrelsen

Camilla Staberg

Dokumenthanteringsplan för allmän administration och kommunikation

Sammanfattning av ärendet

En dokumenthanteringsplan ger en myndighet överblick över vilka allmänna handlingar som hanteras inom sitt ansvarsområde. I dokumenthanteringsplanen anges t ex om och när en handling ska gallras, dvs. när handlingar i ett ärende ska förstöras. Allmänna handlingar får gallras med stöd av lag, förordning eller ett beslut av myndigheten genom en dokumenthanteringsplan. Planen anger även t ex lagringsformat och förvaringsplats.

I samband med att den nya dataskyddsförordningen träder i kraft så har en översyn skett av handlingar inom allmän administration och kommunikation som ofta innehåller personuppgifter. Varje verksamhet har en dokumenthanteringsplan sen tidigare men nuvarande förslag innehåller en del kompletteringar som föreslås gälla inom samtliga verksamheter inom kommunstyrelsen. Ett arbete pågår med att revidera samtliga planer i sin helhet.

En komplettering gäller webben och sociala medier. Information som Orsa kommun publicerar på webbplatser och i sociala medier, samt även besökarnas kommentarer, är allmänna handlingar och ska därmed hanteras i enlighet med gällande regler och lagstiftning. Sociala medier är ett samlingsnamn på kommunikationskanaler som tillåter användare att kommunicera direkt med varandra genom text, bild eller ljud. Innehållet skapas av dem som använder mediet, alltså inte bara av en myndighet som står bakom ett konto utan även av alla de besökare som gör inlägg och kommenterar på sidan. Exempel på sociala medier är Facebook, Instagram, LinkedIn och Twitter.

En allmän handling ska lagras där den har skapats eller "hör hemma", till exempel så registreras (diarieförs) årsredovisningen i kommunens dokument- och ärendehanteringssystem och ska således även lagras där. Fotografier som ingår bild databasen Sofie lagras i databasen men kan till exempel visas på Facebook i samband med presentation av kommunens historia. Därmed kan en kopia visas på hemsidan men ska inte registreras eller lagras där. Information av tillfällig eller ringa betydelse är undantaget registreringsskyldigheten och kan därför tas bort vid inaktualitet.

När man arkiverar innehållet på en webbplats och andra sociala medier är syftet i första hand att bevara en ögonblicksbild av hur kommunen har använt mediet och vilket innehåll man har valt att presentera. Det innebär att en stor del information inte bevaras men kan gallras men hänvisning till att den är av tillfällig eller ringa betydelse.

Dock ska alltid en informationsvärdering ske dvs. om det är en unik information av betydelse ska informationen arkiveras. Det finns även en e-plikt för kommunala myndigheter som innebär att elektroniskt publicerat material som ges ut av en myndighet ska skickas till Kungliga biblioteket som ett bidrag till Sveriges kulturarv. E-plikten ersätter dock inte myndigheters ansvar att arkivera sin egen information.

Beslutsunderlag

Förslag till dokumenthanteringsplan – allmän administration och kommunikation.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslaget till dokumenthanteringsplanen enligt bilaga.

Sändlista

Samtliga verksamhetsområden inom kommunstyrelsen

Henrik Göthberg

T f chef verksamhetsområde service och utveckling

Verksamhetsområde service och utveckling

Kommunstyrelsen

Ann-Therese Albertsson

Utökat lån till multiskidbanan

Sammanfattning av ärendet

Orsa Skidklubb planerar att bygga en multiskidbana i Grönklitt och finansierar den genom Allmänna arvsfonden, Dalarnas idrottsförbund, Grönklittsgruppen och Orsa kommun. Dessutom bidrar Orsa Besparingsskog med bergkross/grus. Projektet förväntas ge positiva effekter för såväl besöksnäringen i kommunen som för friluftsliv och hälsa samt öka möjligheten för såväl vuxna, unga och funktionshindrade att på ett säkert och tryggt sätt utöva bl a skidåkning på barmarkssäsongen. Även viss forskning och teknikutveckling förväntas ske i den planerade anläggningen.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 mars § 21 att bevilja ett lån om 2 mkr till Orsa Skidklubb som en del i finansieringen av en multiskidbana. Sedan beslutet togs har förutsättningarna ändrats och frågan har nu ställts till Orsa kommun om möjligheten att till Orsa Skidklubb låna ut 5 mkr som ett räntefritt lån för att kunna förverkliga projektet. Lånet skall amorteras med alla de spårintäkter som kommer från multiskidbanan under barmarkssäsongen. Ett avtal om garanti för amortering av lån har upprättats där Grönklittsgruppen står som garant för en amortering om 400 000 per år vilket betyder att lånet är återbetalat efter som längst 12,5 år. Drifts- och markupplåtelseavtal mellan Orsa Skidklubb och Grönklittsgruppen ska upprättas och är en förutsättning för lånet. När lånen har amorterats ska intäkter fonderas för framtida upprustning/underhåll av banan.

Sedan tidigare finns ett beslut om bidrag från Orsa Kommun till projektet om 300 000 avseende fiberinstallation. Det beslutet förväntas gälla även efter detta förnyade beslut kring lånefinansiering.

Beslutsunderlag

Avtal om garanti för amortering av lån.
Drifts- och markupplåtelseavtal.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige följande:

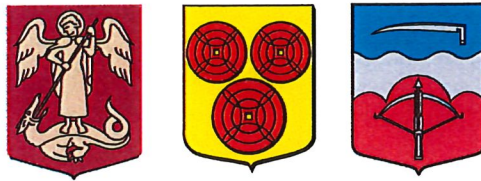
- Beviljar Orsa Skidklubb ett räntefritt lån om 5 miljoner kr för byggande av Multiskidbana.
- Godkänner *Avtal om garanti för amortering av lån*
- Har tagit del av driftsavtal och markupplåtelseavtal mellan Orsa Skidklubb och Grönklittsgruppen AB.
- Detta beslut ersätter tidigare fattat beslut i kommunfullmäktige, 2017-03-27, § 21.
- Delegerar till Kommunstyrelsen att hantera eventuella ändringar av avtalen.

Sändlista

Kommunfullmäktige
Orsa skidklubb
Grönklittsgruppen AB

Ann-Therese Albertsson
Kommunchef

MORA • ORSA • ÄLVDALEN

*Kommunal plan för avfallsförebyggande
och hållbar avfallshantering*

Mora, Orsa och Älvdalens kommun

2018 – 2022

Mål och åtgärder

Antagen i kommunfullmäktige; Mora 2018-xx-xx, Orsa 2018-xx-xx, Älvdalen 2018-xx-xx

Innehåll

1	Inledning.....	1
2	Planens syfte och prioriterade områden 2018 - 2022	2
3	Ledstjärnor	4
4	Mål och åtgärder	5
4.1	Uppkomst, förebyggande och återanvändning av avfall med kommunalt ansvar	6
4.2	Källsortering och materialåtervinning	11
4.3	Omhändertagande av mat- och restavfall	16
4.4	Farligt avfall och elavfall	18
4.5	Grovavfall/ÅVC.....	20
4.6	Latrin, slam och fett	24
4.7	Nedlagda kommunala deponier	26
4.8	Nedskräpning	29
4.9	Verksamhetsavfall.....	31
5	Behovet av ändring av framtida infrastruktur för avfallshantering	33
6	Uppföljning.....	34
7	Styrmedel	35

Bilagor

Bilaga 1:	Dalarna minskar avfallet
Bilaga 2:	Indikatorer
Bilaga 3:	Avfallsbegrepp
Bilaga 4:	Parter och roller under planperiod
Bilaga 5:	Projektidé internkommunal bytesplats för möbler m.m. (Fördjupad beskrivning av åtgärd MOÄ 2017:3)

1 INLEDNING

Vi använder idag i genomsnitt 20 ton materiella resurser per person och år. Avfallsmängderna ökar, men eftersom vi har blivit allt bättre på att ta hand om avfallet så har deponeringen minskat. Ambitionen både inom Sverige och EU är att minska avfallsmängderna och åstadkomma resurseffektiva och giftfria kretslopp, vilket är en stor utmaning.

Avfallshanteringen har under den senaste 25 årsperioden gått från fokus på deponering och destruktion till resursutnyttjande och hållbar konsumtion. Sammantaget förbrukas det mer resurser såväl globalt som nationellt/regionalt/lokalt än vad som långsiktigt är hållbart. En tydlig förändring måste ske för att säkerställa även kommande generationers förutsättningar att leva i ett välfärdssamhälle. I samtliga kommuners avfallsplaner i Dalarna avses under den kommande perioden fokus läggas på att minska avfallsmängderna och öka resursutnyttjandet. T.ex. genom att bredda engagemanget i samhället genom "Dalarna minskar avfallet – vi tar vårt ansvar", kopplat till olika samhälls- och verksamhetssektorer.

Varje kommun har ansvar för att det finns en plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshandling och för att ta hand om avfall som kommunen ansvarar för enligt renhållningsordningen. För detta får kommunen ta ut avgifter (taxa) och dessa får tas ut på sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshandling främjas.

Såväl renhållningsordning som avgifter ska beslutas av kommunfullmäktige.

Avfallsplanen ska bland annat ange kommunens mål med avfallshandlingen i syfte att uppnå EU:s avfallsdirektiv och de nationella och regionala miljömål som finns inom avfallsområdet.

Avfallsplanen ska ses som en del i kommunens arbete med att uppnå en hållbar avfallshandling med utgångspunkt från EU:s direktiv, nationella miljömål samt olika nationella och regionala planer och program såsom det avfallsförebyggande programmet. Planen ska också koordineras med lokala mål och program.

I Dalarna har det gemensamma arbetet med avfallsplanen sedan 2006 koordinerats med de regionala miljömålen. Detta arbetssätt kommer att användas även kommande planperiod.

Förslag avfallsplan 2018 – 2022 är dessutom gemensam i följande kommungrupperingar;

- Mora, Orsa och Älvdalen
- Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro
- Borlänge, Falun och Säter
- Ludvika och Smedjebacken

Avesta, Hedemora och Malung-Sälen har egna avfallsplaner. Notera dock att avfallsplanerna till stora delar är samordnade inom hela Dalarna.

Framtagandet av avfallsplanerna har skett under 2017, i en länsövergripande samverkan mellan länsstyrelsen, länets renhållare, kommunala tillsynsmyndigheter samt andra kommunala förvaltningar och politiska referensgrupper på olika nivåer och i olika former som seminarier och arbetsmöten, med utställning under november 2017.

2 PLANENS SYFTE OCH PRIORITERADE OMRÅDEN 2018 - 2022

Avfallsplanen avses vara samordnad mellan kommunerna i Dalarna. Avfallsplanen avser att skapa en gemensam plattform för Dalarnas utveckling inom avfallshanteringen, i syfte att utveckla en miljö- och serviceinriktad avfallshantering utifrån EU:s avfallshierarki, som åskådliggörs via den så kallade avfallstrappan.

Under planperioden föreslås det mest prioriterade för avfallshanteringen i Dalarna vara att förbättra positionen i avfallstrappan. Detta genom ett långsiktigt arbete (10 - 15 år) som sammanfattas i följande övergripande mål;

Jo. ÅM

Övergripande mål 1:	Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion¹ och ökad återanvändning
Övergripande mål 2:	Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka
Övergripande mål 3:	Matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås
Övergripande mål 4:	Insamlingen av farligt avfall ska förbättras
Övergripande mål 5:	Tillgänglighet och förutsättningarna för att lämna <u>grovavfall</u> till återanvändning ska förbättras
Övergripande mål 6:	Återanvändning av avloppsslam ska bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen
Övergripande mål 7:	Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda kommunala deponier ska minska
Övergripande mål 8:	Nedskräpning ska minska i städer, naturområden samt längs sjöar och vattendrag
Övergripande mål 9:	Minska avfallsmängder och öka återanvändning av byggavfall samt använda miljövänliga material och omhänderta farligt avfall på rätt sätt

Övergripande mål 1 - 3 samt 9 (fet stil) är de mest prioriterade områdena under planperiod 2018 – 2022 där mätbara mål och gemensamma åtgärder i Dalarna normalt konkretiseras (kan förekomma även i övriga områden).

Utvecklingen följs via mätning av indikatorer i samtliga områden som kan föranleda behov av ökade eller ändrade insatser.

Under planperioden avses insatser och engagemang utvecklas i syfte att få många att bidra till ett mer hållbart samhälle, med strävan högst upp i avfallstrappan. För att åstadkomma detta föreslås att ett gemensamt koncept "Dalarna minska avfallet" används där olika verksamheter och aktörer ges förutsättningar att engagera sig för att minska uppkomsten av avfall genom förebyggande och återanvändning, se bilaga 1.

¹ Med hållbar konsumtion avses konsumtion som garanterar en miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet, t.ex. mindre konsumtion genom delning av produkter, konsumtion av mer hållbara produkter och konsumtion av tjänster som alternativ till konsumtion av produkter".

3 LEDSTJÄRNOR

Ledstjärnorna avser att vara vägledande för alla beslut och ställningstaganden inom avfallshanteringen i Dalarna. De togs fram inför föregående avfallsplanperiod.

Enkelhet och god service

- Enkelhet för kund och medborgare
- God service
- God pedagogik

Positivt budskap

- Positiv inställning
- Använd föredömen och goda exempel
- Bekräftelse

Hållbar utveckling

- Klimatsmart
- Resurseffektivt
- Generationsperspektiv

Helhetssyn

- Effektivitet
- Samordning

4 MÅL OCH ÅTGÄRDER

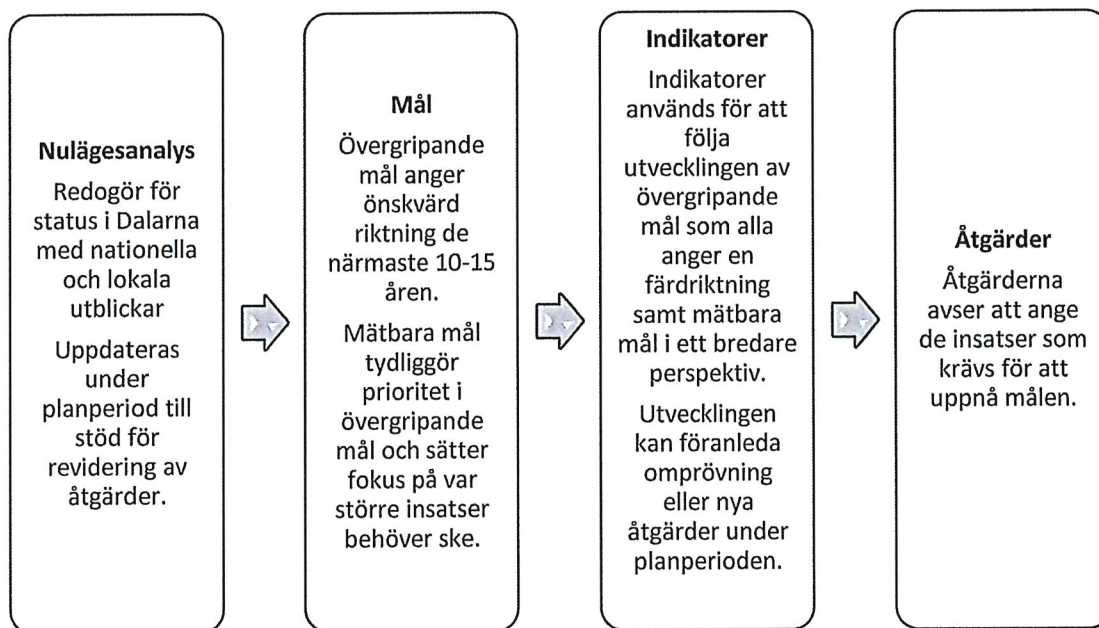
Mål och åtgärder är uppdelade i områden anpassade till avfallshanteringens olika delar med avseende på EU:s och Miljöbalkens avfallstrappa samt utifrån vad som prioriteras i Dalarna 2018 - 2022. Målen gäller såväl hela Dalarna som varje enskild kommun om inte annat anges.

Målen gäller under hela planperioden där övergripande mål riktar sig 10 – 15 år i framtiden och dess underliggande delmål avser mätbart utfall år 2022. Som utgångspunkt för delmål används basår 2016 om inte annat anges. Målen avses följas upp årligen.

Åtgärderna avser det specifika övergripande målet och samtliga dess underliggande delmål. Åtgärderna kan revideras årligen i syfte att uppnå uppsatta mål. Vid behov ska åtgärder inarbetas i ansvarigas verksamhetsplaner/budget. Under varje område anges åtgärd med ansvar och tidsplan.

I separat faktaunderlag framgår uppgifter på utfall uppföljning avfallsplan 2013 – 2017, nationella regionala mål och riktlinjer, statistik samt övriga uppgifter som ska framgå av en kommunal avfallsplan.

Hushållens omdömen om avfallshantering mäts kontinuerligt via kundundersökningar i samtliga kommuner i Dalarna.

4.1 UPPKOMST, FÖREBYGGANDE OCH ÅTERANVÄNDNING AV AVFALL MED KOMMUNALT ANSVAR

4.1.1 Nulägesanalys

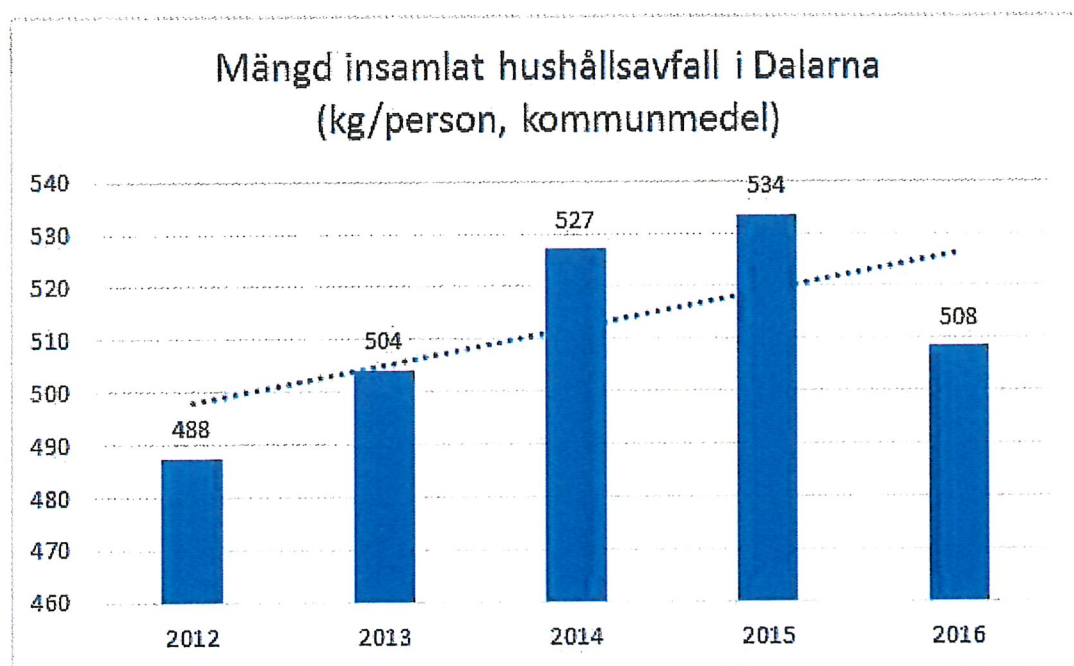
I avfallshierarkin är avfallets uppkomst den högsta och viktigaste nivån som alla länder i Europa strävar att förbättra och den är numera inarbetad i Miljöbalken. I Dalarna berör detta till stor del kommunernas och hushållens konsumtionsmönster samt källsortering i hushåll, kommunal verksamhet och arbetsplatser. Förebyggande av matsvinn och textilier är särskilt prioriterat.

Konsumtionens miljö- och klimatpåverkan har under senare år hamnat allt mer i fokus. 2012 startade FN ett tioårigt ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion, och i det internationella arbetet med Agenda 2030 är hållbar konsumtion och produktion ett av de fastställda 17 målen.

Nationellt anges att återanvändningen av hushållens avfall ska öka, bland annat genom att det ska bli enklare för hushållen att lämna material och produkter till återanvändning eller till förberedelse för återanvändning.

I Sverige är avfallshanteringen effektivare nu och orsakar mindre miljöpåverkan än förr. Men avfallsmängderna fortsätter att öka. Mängden avfall måste minska för att generationsmålet och flera miljökvalitetsmål ska nås.

Hushållsavfallet har tenderat att öka de senaste åren i Dalarna, se diagram med trendlinje. I Dalarna kastar således ett medelhushåll ca 508 kg/person och år (2016), vilket är i nivå med Sverigesnittet (515 kg/person).

Under 2015 – 2016 utvecklades möjligheterna att samla in textilier i många av kommunerna i Dalarna. Utvecklingen har medfört att insamlade textilier numera återanvänds och det som inte återanvänds bearbetas för textilåtervinning.

Hushållens vilja att ändra sitt levnadssätt för att minimera avfallsmängder har ökat från 33 % år 2013 till 55 % år 2017 (Sverige medel 55 %). Dessutom styr 55 % sin konsumtion mot ökad återanvändning (Sverige 53 %), vilket kan jämföras med år 2013 då 49 % angav detta.

I Avfallsplan 2013 – 2017 sattes målet att andelen personer som försöker styra sin konsumtion mot ökad återanvändning och/eller tjänstekonsumtion ska öka med minst 10 % enheter mellan mättilfälle i kundenkäter 2013 – 2017. Utfallet år 2017 var 55 % jämfört med 49 % år 2013.

4.1.2 Övergripande mål

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

4.1.3 Mätbara mål 2022

ID	Mätbara mål Dalarna	Basår Dalarna 2016	Resultat Dalarna 2022	Basår Mora, Orsa, Älvdalen 2016	Resultat Mora, Orsa, Älvdalen 2022	Sverige medel 2016
M 1.1	Mängden hushållsavfall exkl. slam ska minska (kg/person)	508	<508	M 530 O 615 Ä 373	M <530 O <615 Ä <373	515
M 1.2	Hushållens vilja att ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängder <u>samt</u> vilja att styra sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka med 10 % i Dalarna, andel som svarar ganska eller väldigt mycket på 5 gradig skala OBS: Två frågor i kundundersökning.	Basår 2017 55 % 55 %	60 % 60 %	Basår 2017 M 58%/56% O 56%/63% Ä 58%/56%	M 64%/62% O 62%/69% Ä 64%/62%	Basår 2017 55 % 53 %
M 1.3	Matsvinnet i kommunal kostverksamhet ska halveras till år 2030, där halva vägen uppnåtts år 2022	Mäts 2018		Mäts 2018		

4.1.4 Gemensamma åtgärder i Dalarna

Åtgärds-nummer	Åtgärder	Drivande	Medverkande	Tid
2017:1	<p>Stärka regionalt och lokalt nätverksarbete i Dalarna</p> <p>Under perioden avses befintliga regionala nätverk stärkas och ett politikernätverk initieras</p> <p>Dessutom avses den lokala organisationen för att arbetet med avfallsplanens genomförande utvecklas, i synnerhet samarbetet mellan de lokala arbetsgrupperna inom avfallsplanering och de kommunala enheter som avses delta i "Dalarna minskar avfallet".</p> <p>Samråd Region Dalarna</p>	<p>Länsstyrelsen</p> <p>Regional avfallsplanegrupp</p>	<p>Lokal avfallsplanegrupp</p>	<p>2018</p> <p>–</p> <p>2022</p>
2017:2	<p>Utveckla publik webbportal i Dalarna för kommunikation rörande avfallsplanen och dess genomförande och uppföljning</p>	<p>DalaAvfall</p>	<p>Lokal avfallsplanegrupp</p>	<p>2018</p>
2017:3	<p>Utveckla konceptet "Dalarna minskar avfallet". Se bilaga 1 som anger ett idékoncept för upplägget.</p> <p>Konceptet avses utvecklas i dialog med intresserade</p>	<p>Regional avfallsplanegrupp</p>	<p>Lokal avfallsplanegrupp (övergripande lokal koordinering)</p> <p>Kommunledningskontoret (Mora resp. Orsa) och Intern serviceförvaltning (Älvdalen)</p>	<p>2018</p> <p>–</p> <p>2022</p>

Åtgärdsnummer	Åtgärder	Drivande	Medverkande	Tid
	organisationer och företag		(kommunintern koordinering)	
2017:4	Ta fram riktlinjer för att organisera och införa avfallshierarkin (avfallstrappan) i kommunernas strategiska dokument och verksamhetsplaner.	Regional avfallsplanegrupp	Miljöstrategiskt nätverk Lokal avfallsplanegrupp Kommunledningskontoret (Mora resp. Orsa), Intern serviceförvaltning (Älvdalen) (Implementering)	2018 – 2019
2017:5	Inom ramen för Upphandlingsdialog Dalarnas metodutveckling och kompetensaktiviteter för miljö, uppmärksamma frågor om hållbar konsumtion och avfallshierarkin.	Länsstyrelsen – Upphandlingsdialog Dalarna och Regionala avfallsplanegruppen.	Lokal avfallsplanegrupp Upphandlingsenheten Mora	2018 – 2020
2017:6	Matsvinn i kommunal verksamhet <ul style="list-style-type: none"> • Gemensam policy i Dalarna mätning matsvinn i kommunal kostverksamhet • Samordna mätning matsvinn kommunal kostverksamhet • Överenskommelse i kostnätverk för reglering av dess arbete, ansvar och finansiering 	Kostnätverk	Lokal avfallsplanegrupp (Prio Kostenhet)	2018

Se även kapitel 4.5 angående återanvändning vid ÅVC

4.1.5 Kommunala åtgärder

Åtgärdsnummer	Åtgärder	Ansvar	Tid
MOÄ 2017:1 (alla kommuner)	Delta i regionalt informationsarbete och "Dalarna minskar avfallet". Detta sker även på lokal nivå under "Europa minskar avfallet-veckan".	Lokal avfallsplanegrupp	2018 – 2022
MOÄ 2017:2	Se över delegation till Arbetsmarknadsenhet/Arbete och utveckling, eller avtal med extern part (Älvdalen), så att frågan om att inkludera ett konkret utvecklingsansvar för området återbruk och återvinning övervägs.	Kommunledningskontoret (Mora resp. Orsa), Intern serviceförvaltning (Älvdalen)	2018
MOÄ 2017:3	Göra förstudie som belyser alternativ och kostnader för en internkommunal bytesplats för möbler m.m.	IT-enheten Mora, Orsa, Älvdalen i samverkan med Nodava	2018

4.2 KÄLLSORTERING OCH MATERIALÅTERVINNING

4.2.1 Nulägesanalys

I avfallstrappan är materialåtervinning det näst högsta steget efter minskad uppkomst och förebyggande av avfall. Det avfall som ändå uppstår ska så långt som möjligt materialåtervinnas.

Materialåtervinningen utgörs främst av förpackningar och returpapper och återvinning av olika fraktioner som normalt lämnas vid ÅVC, exempelvis metall, elavfall, batterier, wellpapp, däck, gips, planglas, plast och textilier. Omhändertagande av vissa grovavfallsfraktioner bör utvecklas i syfte att öka materialåtervinning och minska deponering, ex gips och planglas, isolering (glasfiber)

Förpackningar och returpapper ska återvinnas och normalt lämnas vid en återvinningsstation (ÅVS). Ansvaret för insamling och omhändertagande av förpackningar och returpapper har normalt förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI AB (bildat av producenterna för förpackningar och returpapper). Kommunerna har, under vissa betingelser, möjlighet att sköta insamlingen och avsätta materialet till återvinningsindustrin.

Nationellt anges att minst 90 % ska vara nöjda med insamlingen av hushållsavfall med koppling till materialåtervinning. Textilier och elavfall anges som särskilt prioriterade områden. I Dalarna var 77 % ganska eller mycket nöjda med hur enkelt det är att lämna förpackningar och returpapper till materialåtervinning (år 2017).

Insamlingen fungerar i flera avseenden bristfälligt med bland annat felsortering som följd, vilket innebär att material läggs i restavfallet som går till avfallsförbränning istället för att materialåtervinnas. Regeringen utreder om kommunerna ska överta ansvaret för insamling av förpackningar och returpapper. Det blir allt vanligare med att kommuner inför fastighetsnära insamling (FNI) i egen regi, vilket innebär att förpackningar och tidningar samlas in hos hushållen. Detta innebär utökad service för hushållen då de inte längre behöver åka till en återvinningsstation för att lämna sina förpackningar och tidningar. Det finns flera olika system för FNI. De vanligaste systemen är "Flerfackskär" och "Optisk sortering" men även kvartersnära hämtning utvecklas. Mer information framgår av underlag, kapitel 4.

Kommunernas och hushållens samt verksamheters källsortering är väldigt viktig för att säkerställa att avfall omhändertas i enlighet med EU:s avfallshierarki och nationella mål. Det avser främst;

- farligt avfall ska separeras och lämnas till avsedd mottagning för att inte hamna i restavfallet
- förpackningar och returpapper ska sorteras ut och transporteras till de återvinningsstationer som finns utplacerade i kommunen
- matavfall ska läggas i papperspåse för de kommuner som infört källsortering (alla utom Ludvika och Säter)

Kommunala verksamheter har på många håll bristfällig källsortering. Under föregående planperiod genomfördes insatser (sopa framför egen dörr) i syfte att driva på arbetet men alltjämt finns det mycket att förbättra.

Dalarna har en gemensam sorteringsguide och vid senaste kundundersökningen var andelen kunder som är ganska eller mycket nöjda med information om källsortering 75 % år 2017 (Sverige 73 %).

I avfallsplan 2013 – 2017 var målet att mängden förpackningar och returpapper som slängs i kärl för mat- och restavfall ska understiga 30 kg/person. Utvecklingen har gått åt fel håll och 2015 var mängden uppe i 54 kg/person. Branschutvecklingen har medfört att redovisning av plockanalyser sker på andra sätt än kg/person och detta tillämpas även framöver i Dalarna, se nedan.

I Dalarna genomförs normalt plockanalyser vartannat år. Vid senaste plockanalysen, år 2015, kunde följande noteras;

Kommuner med källsortering av matavfall

- Två tredjedelar av hushållens restavfall är som regel felsorterat.
- I restavfallet från villor med eget matavfallskärl utgörs i genomsnitt 40 % förpackningar och returpapper i restavfallet, vilket motsvarar 1,55 kg/hushåll*vecka (Sverige 35%/1,52 kg). I kommuner med så kallat fyrfackssystem läggs i snitt 28% förpackningar och returpapper i restavfallet motsvarande 1,03 kg/hushåll*vecka.
- I restavfallet från lägenheter med central insamling läggs i genomsnitt 41 % förpackningar och returpapper i restavfallet, vilket motsvarar 1,37 kg/hushåll*vecka (Sverige 36%/1,52 kg).
- Av förpackningar och returpapper är plastförpackningar mest felsorterat (ca 14 %) följt av pappersförpackningar (ca 11 %) och tidningar (ca 9 %).
- Felsorterat matavfall i restavfallet från villor med eget matavfallskärl uppgick till 19 % motsvarande 0,74 kg/hushåll*vecka (Sverige 22%/0,99 kg).
- Felsorterat matavfall i restavfallet från lägenheter med central insamling uppgick till 24 % motsvarande 0,81 kg/hushåll*vecka (Sverige 25%/1,1 kg).

Kommuner utan källsortering av matavfall (Ludvika, Säter)

- I blandsopor från villor läggs i genomsnitt 3,01 kg förpackningar och returpapper/hushåll*vecka, vilket är nästa dubbelt så mycket som i kommuner med källsortering matavfall

I Dalarna bedöms det vara mycket angeläget att minska på mängden felsorterade förpackningar och returpapper i restavfallet den kommande planperioden, i syfte att öka materialåtervinningen samt säkerställa att matavfall enbart innehåller matavfall som anvisas att läggas i papperspåse för matavfall. Detta är av stor vikt för att kunna behandla matavfallet på avsett vis, se kapitel 4.3.

God källsortering är även av stor vikt för det som hamnar i avloppet, där såväl ovidkommande avfall som kemikalier, mediciner och annat skadligt får stor negativ påverkan på miljö genom att avloppsvatten släpps ut i våra vattendrag och slammet kontamineras med för jordbruk skadliga ämnen.

Farligt avfall och elavfall behandlas under kapitel 4.4.

4.2.2 Övergripande mål

Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka

4.2.3 Mätbara mål 2022

ID	Mätbara delmål Dalarna	Basår Dalarna 2016	Resultat Dalarna 2022	Basår Mora, Orsa, Älvdalen 2016	Resultat Mora, Orsa, Älvdalen 2022	Sverige medel 2016
M 2.1	Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning inklusive biologisk behandling ska öka med 10 %	40 %	44 %	M 46 % O 38 % Ä 45 %	M 51 % O 42 % Ä 49 %	39 %
M 2:2	Rätt källsorterat restavfall ska överstiga 50 %	Villa 40 % Lägenhet 34 %	50 %	M 45 % O 43 % Ä 36 %	>50 %	-
M 2.3	Renheten i källsorterat matavfall ska överstiga 98 %	-	98 %	-	M >98 % O >98 % Ä >98 %	-
<i>Se även kapitel 4.5 angående materialåtervinning vid ÅVC</i>						

4.2.4 Gemensamma åtgärder i Dalarna

Åtgärdsnummer	Åtgärder	Drivande	Medverkande	Tid
2017:7	Utveckla information och kommunikation samt återkoppling till hushållen om vikten och nyttan av källsortering genom kommunikationsplan som revideras årligen. Inriktning bättre källsortering av förpackningar och returpapper samt rent matavfall och rent avlopp.	DalaAvfall	Nodava	2018 – 2022

2017:8	Följa den nationella utvecklingen kring ansvar för insamling av förpackningar och returpapper samt utreda regionala lösningar för fastighetsnära insamling, transport och avsättning av material	DalaAvfall	Nodava	2018 – 2022
<i>Se även kapitel 4.5 angående materialåtervinning vid ÅVC</i>				

4.2.5 Kommunala åtgärder

Åtgärdsnummer	Åtgärder	Ansvar	Tid
MOÄ 2017:4 (alla kommuner)	Alla kommunala verksamheter ska införa källsortering enligt beslutad renhållningsordning	Lokal avfallsplanegrupp driver frågan Kommunledningskontoret (Mora resp. Orsa), Intern serviceförvaltning (Ålvdalen) (Intern koordinering)	2018 – 2022
MOÄ 2017:5	Utvärdera tillkommande kostnad för att införa FNI av förpackningar vid alla kommunala hyresfastigheter där så är möjligt och strategiskt lämpligt.	Kommunala bostadsbolag i samverkan med Nodava	2018
MOÄ 2017:6	Utreda om och hur Arbete och Utveckling/AME kan stödja, utveckla och säkra löpande källsortering inom kommunal förvaltning (t.ex. hantering av flödet från kontor till avfallsutrymme där extern hämtning sker och andra tjänster)	Arbete och Utveckling/AME i samverkan med Nodava	2018 – 2019
MOÄ 2017:7	Utföra ett informationsprojekt riktat mot hushåll, i två delar 2018 och 2019, som riktad insats mellan plockanalys 2017 och 2019.	Nodava i samverkan med kommunal miljötillsyn	2018 – 2019
MOÄ 2017:8	Implementera rutin för tillsyn av källsortering avfall på alla fasta tillsynsobjekt, med särskild	Kommunal miljötillsyn i samverkan med Nodava	2018

Åtgärdsnummer	Åtgärder	Ansvar	Tid
	prioritet på verksamheter med "hushållsavfall".		
MOÄ 2017:9	Ta fram förslag på miljöstyrande taxa, som stödjer strävan mot bättre källsortering.	Nodava	2018
MOÄ 2017:10	Införa FNI av textil vid alla kommunala hyresfastigheter där så är möjligt och strategiskt lämpligt.	Kommunala bostadsbolag i samverkan med Nodava	2018 – 2020
<i>Se även kapitel 4.5 angående materialåtervinning vid ÅVC</i>			

4.3 OMHÄNDERTAGANDE AV MAT- OCH RESTAVFALL

4.3.1 Nulägesanalys

I de nationella miljömålen anges att matavfall ska behandlas så att 50 % av växtnäringen tas tillvara samt minst 40 % går till energiutvinning. I Dalarna används ca 33 % av matavfall till växtnäring men ingen energi utvinns. Motsvarande i övriga Sverige är 22 % till växtnäring och 15 % till energiutvinning.

Regeringen har utrett behovet av att införa skatt på förbränning av avfall. Om det blir aktuellt kommer förbränningskostnaderna att öka, vilket gör det mer lönsamt att sortera ut avfall till återvinning

I Dalarna har samtliga kommuner förutom Ludvika och Säter infört källsortering av matavfall för central behandling. I Ludvika pågår arbete för införande av källsortering matavfall. I Dalarna behandlas matavfallet främst via kompostering.

I Sverige samlar 212 kommuner in matavfall². Av dessa är det bara ca 22 kommuner som komposterar matavfallet. Övriga behandlar det helt eller delvis via rötning.

Under 2017 har kommunerna i Dalarna samordnat förbehandling av matavfallet i en anläggning i Borlänge för vidare transport till rötningsanläggning med gasproduktion för fordonsändamål samt återföring av växtnäring. Därmed erhålls full miljönytta med det källsorterade matavfallet.

För att kunna använda matavfallet till växtnäring krävs mycket god renhet och certifiering anses nödvändig. I Dalarna avses detta vara ett prioriterat område den kommande planperioden 2018 – 2022 i syfte att se till att full miljönytta uppnås. Bristande kvalitet medför också ökade kostnader i och med att mottagning kan stoppas.

Förtroendet för att det avfall kommunerna samlar in behandlas och återvinns på ett riktigt sätt har ökat från 71 % år 2013 till 76 % år 2017 (Sverige medel 77 %). Ett starkt förtroende bidrar till att hushållen gör sin andel av arbetet för en bättre miljö. I avfallsplan 2013 – 2017 är målet 90 %.

84 % var 2017 nöjda med hur insamlingen av hushållsavfall fungerar (Sverige 87 %).

Insamlingen av mat- och restavfall sker via särskilda lastbilar som kan komprimera avfallet, vissa fordon har dessutom flera fack, som kan samordna insamling av flera avfallslag vid samma tillfälle. I Dalarna beräknas dessa transporter till ca 120 000 mil, vilket motsvarar ca 480 varv runt jorden, alltså en stor arbetsinsats. Fossilfria drivmedel och "miljödiesel" (HVO, RME, tallolja, etc.) är de bränslen som används där miljövänliga drivmedel är på uppgång vilket motsvarar mer än 35 % i Dalarna år 2016. Arbetet med att optimera transporter, helst över kommungränser, med fossilfria drivmedel är prioriterade frågor som avses drivas främst på kommunal nivå, genom de samverkansorganisationer som finns i Dalarna och DalaAvfall.

² Avfall Sverige aug 2016

4.3.2 Övergripande mål

Matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås

4.3.3 Mätbara mål 2022

ID	Mätbara delmål Dalarna	Basår Dalarna 2016	Resultat Dalarna 2022	Basår Mora, Orsa, Älvdalen 2016	Resultat Mora, Orsa, Älvdalen 2022	Sverige medel 2016
M 3.1	Uppkommet matavfall ska omhändertas så att 50 % av växtnäringen tillvaratas där minst 40 % behandlas så att energi tillvaratas	15 %	50 %	M 13,0 % O 11,0 % Ä 6,1 %	50 %	18 %

4.3.4 Gemensamma åtgärder i Dalarna

Åtgärdsnummer	Åtgärder	Drivande	Medverkande	Tid
2017:9	Utred möjligheten att erbjuda papperspåsar/säckar för verksamheter att använda för sitt matavfall.	DalaAvfall	Nodava	2018

4.3.5 Kommunala åtgärder

Saknas för närvarande

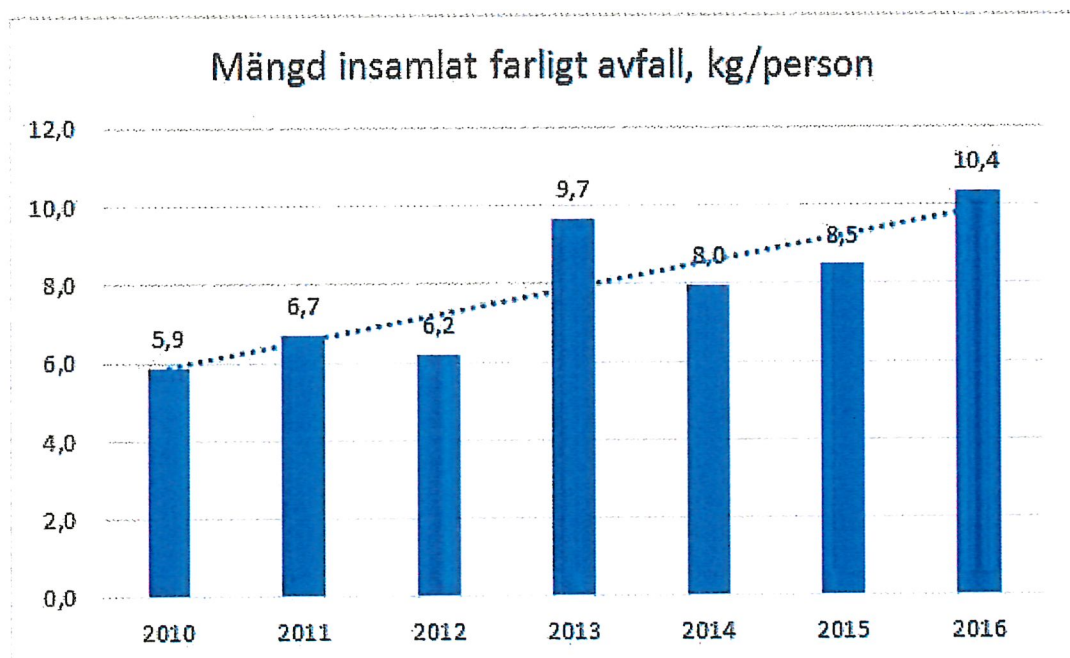
4.4 FARLIGT AVFALL OCH ELAVFALL

4.4.1 Nulägesanalys

Att minska avfallets farlighet för hälsa och miljö har länge varit en huvudsaklig uppgift för samhället. På senare år bedöms frågan ofta hamnat lite i skuggan av att minska mängden avfall och ökad återanvändning och återvinning.

Farligt avfall ska inlämnas på anvisade platser i kommunen, ex återvinningscentraler.

Mängden farligt avfall har tenderat att öka de senaste åren, såväl i Sverige som i Dalarna, se diagram med trendlinje. I Dalarna lämnar alltså ett medelhushåll ca 10,4 kg farligt avfall per person och år (2016), vilket är avsevärt högre jämfört med Sverige (8,8 kg/person). Det som ökat mest i Dalarna är impregnerat trä.

I Dalarna uppgick farligt avfall i restavfall från villor (kommuner med källsortering matavfall, centralkompostering) till 0,09 %. Detta motsvarar 0,002 kg/hushåll*vecka (Sverige 0,03 kg/hushåll*vecka).

Från lägenhet var motsvarande andel 0,07 % motsvarande 0,003 kg/hushåll*vecka (Sverige 0,06 kg/hushåll*vecka).

I kommuner som saknar källsortering matavfall (Ludvika, Säter) uppgick mängden farligt avfall i villor till 0,009 kg/hushåll*vecka, vilket är nästan 5 gånger högre än kommuner med källsortering matavfall.

Målen i avfallsplan 2013 – 2017 att understiga 0,1 kg/person farligt avfall i restavfall uppnåddes (resultat 0,07 kg/person).

Sammantaget fungerar källsorteringen av farligt avfall i Dalarna mycket bra och har blivit allt bättre de senaste åren.

Hushållens omdömen om avfallshantering mäts kontinuerligt via kundundersökningar i samtliga kommuner i Dalarna. Hushåll som är nöjda med tillgänglighet för inlämning av farligt avfall uppgick 2017 till 65 %, vilket är i paritet med år 2013 som var 64 % (Sverige medel 67 %). Variationen mellan kommunerna är stor, från 45 % till 80 %.

Gällande omdömen om information om farligt avfall uppgav 69 % år 2017 att de var nöjda med detta vilket är avsevärt sämre än 2013 då nöjdheten var 79 % (Sverige medel 66 %).

Under kommande planperiod är det av stor vikt att den goda trenden med källsortering av farligt avfall fortsätter men även att säkerställa att det farliga avfallet lämnas in på ett riktigt sätt. Om indikatorer påvisar behov av insatser ska åtgärder omgående vidtas.

4.4.2 Övergripande mål

Insamlingen av farligt avfall ska förbättras

4.4.3 Mätbara mål 2022

Saknas under planperioden

4.4.4 Gemensamma åtgärder i Dalarna

Åtgärdsnummer	Åtgärder	Drivande	Medverkande	Tid
2017:10	Utreda möjligheter, kostnader och finansieringsalternativ för att förbättra källsorteringen genom insamling av farligt avfall, smått elavfall och batterier vid kommunala hyresfastigheter samt andra lämpliga verksamheter.	DalaAvfall	Nodava Kommunala fastighetsenheter	2019

4.4.5 Kommunala åtgärder

Saknas för närvarande

4.5 GROVAVFALL/ÅVC

4.5.1 Nulägesanalys

Grovavfall, eller skrymmande avfall som är definitionen, lämnas normalt på kommunens återvinningscentral. I en del kommuner tillämpas mobil insamling via särskilda körscheman, exempelvis under våren. Budning (hämta grovavfall vid fastighet) via renhållaren är också ofta möjligt, normalt kopplat till en avgift. Vid de flesta ÅVC kan även verksamhetsavfall lämnas från mindre företag mot avgift.

Återvinningscentralerna (ÅVC) har utvecklats till att bli en av kommunens mer besökta platser där grövre avfall samt farligt avfall kan lämnas. För att besöket ska fungera väl är det av stor vikt att centralen har en god logistisk planering för fordon inklusive släpvagnar samt bra skyltning så att besökare vet hur de ska kunna lämna avfallet på rätt sätt. Kunnig och serviceinriktad personal bidrar till att uppnå ett bra resultat vid avlämningen. I takt med ökade behov finns ökande förväntningar på öppettider och närhet.

För att möta de ökande behoven har nya obemannade ÅVC:er börjat tillämpas i några kommuner i Sverige. Upplägget är baserat på att kunden, efter viss utbildning, kan lämna grovavfall även utanför ordinarie öppettider vilket ger ökad tillgänglighet. Kunden egna bilkörkort används som passerkort och identifikation. Bra belysning, skyltning och kameraövervakning används som verktyg för att detta ska fungera.

I Dalarna har ett flertal av återvinningscentralerna moderniserats den senaste 10 års perioden och i vissa kommuner har ny ÅVC byggts. Öppettiderna har succesivt ökat. År 2016 var genomsnittlig öppettid totalt 40 timmar per vecka jämfört med 36 timmar år 2010. Motsvarande öppettider kväll (efter kl. 16) och helg var 10,6 timmar jämfört med 8,4 timmar (+ 26 %). I Sverige var genomsnittlig öppettid 44 respektive 12 timmar per vecka år 2016.

Nöjdheten gällande besök ÅVC har ökat stadigt. Fortfarande är dock nöjdheten relativt låg gällande hur enkelt det är att lämna grovavfall (öppettider och tillgänglighet). Detta kan bidra till ökad nedskräpning och kostnader för städning och tillsyn i kommunerna.

Det mesta av materialet som lämnas in på ÅVC återvinns och endast en blygsam del går till deponering. Då en del av grovavfallet mycket väl kan återanvändas av andra personer ökar kommunernas insatser för att möjliggöra detta vid ÅVC. T.ex. så att secondhandverksamheter i kommunen erbjuds utrymme för mottagning. Textilinsamling är ytterligare ett exempel på möjligheter att bidra till såväl materialåtervinning som återanvändning. I Sverige finns flertalet exempel på kretsloppsparkar, eller motsvarande som visar på denna utveckling. Det kan exempelvis avse möbler, prydnadssaker, hushållsryklar och fritidsartiklar. I en del kommuner har också särskilda platser för återbruk av byggnadsmaterial etc. skapats.

Sammanfattningsvis kan följande slutsatser dras för Dalarna gällande grovavfall/ÅVC (kundomdömen avser 2017, övriga 2016);

- 66 % är nöjda med hur enkelt det är att lämna grovavfall (Sverige 66 %).
- 226 kg grovavfall/person*år lämnas till återvinningscentralerna, ÅVC (Sverige 209 kg/person*år). Variationen är dock stor från 104 kg i Borlänge till 326 kg i Smedjebacken.

§ 37

OK KS 2017/00384-6

Plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering 2018 - 2022

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

Kommunfullmäktige antar, under förutsättning att planen antas i Mora och Älvdalens kommuner, förslaget till kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering för Mora, Orsa och Älvdalens kommun 2018 – 2022, daterad 2018-01-30.

Kommunfullmäktige utser styrelsen för Orsa Vatten och Avfall AB som politisk referensgrupp att delta i den lokala avfallsplanegruppens arbete.

Sammanfattning av ärendet

Planen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering kommunens renhållningsordning. Under kommande planperiod prioriteras arbete med att förebygga avfall och minska avfallsmängder. Åtgärden "Dalarna minskar avfallet" stärker detta arbete och ger möjlighet för olika samhälls- och verksamhetssektorer att bidra.

Under planperioden avses arbete för att minska matsvinn i kommunal kostverksamhet med målsättningen att halvera matsvinnet till år 2030 där halva vägen uppnåtts år 2022.

Beslutsunderlag

Förslag till kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering med bilaga 1 - 5, 2018-01-30.

Samrådsredogörelse avfallsplan samt gemensamt faktaunderlag avfallsplan.

Protokollsutdrag, Orsa Vatten och Avfall AB, 2018-02-20.

Förslag till beslut

Styrelsen i Orsa Vatten och Avfall AB föreslår kommunstyrelsen följande:

- Uppdra till den lokala avfallsplanegruppen, samordnad av NODAVA AB, att driva det lokala avfallsplanarbetet under planperiod 2018 - 2020, och årligen följa upp mål och åtgärder, och vid behov ge förslag till kommunstyrelsen på reviderade åtgärder i avfallsplanen.
- Uppdrar till kommunchefen att dels utse förvaltningar att delta i den lokala avfallsplanegruppens arbete under planperiod 2018 - 2022, dels uppdra åt respektive förvaltning som har åtgärdsansvar enligt planen att inarbeta åtgärderna i sin verksamhetsplanering.
- Utse X och X som politisk referensgrupp att delta i den lokala avfallsplanegruppens arbete.

Vidare föreslår styrelsen att kommunfullmäktige beslutar, under förutsättning att planen antas i Mora och Älvdalens kommuner, följande:

- Anta förslaget till kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering Mora, Orsa och Älvdalens kommun 2018 - 2022 enligt bilaga.
- Uppdrar till kommunstyrelsen att årligen följa upp mål och åtgärder och att revidera åtgärder i avfallsplanen under planperioden om det behövs för att målen ska uppnås.
- Orsa kommun deltar i konceptet "Dalarna minskar avfallet" som avses utvecklas under planperiod 2018 - 2022 och som ingår som en viktig del av avfallsplanen.
- Uppdra till verksamhetsområdena Service och utveckling, Omsorg och Lärande att delta i det länsövergripande arbetet med att minska matsvinn.

Yrkanden

Ordföranden yrkar att utskottet föreslår kommunstyrelsen följande:

Kommunfullmäktige antar, under förutsättning att planen antas i Mora och Älvdalens kommuner, förslaget till kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering Mora, Orsa och Älvdalens kommun 2018 - 2022 (daterad 2018-01-30) samt att kommunfullmäktige utser styrelsen för Orsa Vatten och Avfall AB som politisk referensgrupp att delta i den lokala avfallsplanegruppens arbete.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på förslaget från styrelsen i Orsa Vatten och Avfall AB och sitt eget yrkande och finner att utskottet bifaller det sistnämnda.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Göran Brorsson, Nodava AB.

Välkommen till mål- och budgetberedning inför 2019

Tid: 2018-05-15, kl. 08:30 (heldag)

Plats: Kommunsalen, kommunhuset

Öppnande, närvaro, justering

Program:

08:30 – 09:15	Inledning med mål- och budgetprocessen, ekonomiska förutsättningar och övergripande mål för kommunen (Mikael Thalín, Ann-Therese Albertsson, Johan Hult)
09:15 – 09:30	Personalområdet (Helene Grapenson)
09:30 – 09:45	Fikapaus
09:45 – 10:15	Orsa Vatten och Avfall AB (Jimmy Olsson, Magnus Fridén, Lena-Stina Björklund)
10:15 – 11:00	Orsabostäder AB/ Orsa Lokaler AB (Bernt Westerhagen, Roland Fällby)
11:05 - 11:35	Miljönämnden (Per-Erik Wiik, Camilla Björck)
11:35 – 12:05	Byggnadsnämnden (Bo Lindblad, Tommy Ek)
12:05 – 13:15	Gemensam lunch
13:15 – 13:45	Utskottet för strategi (Mikael Thalín, Henrik Göthberg)
13:45 – 14:30	Utskottet för lärande (Håkan Yngström, Mattias Scandola)
14:30 – 14:45	Fikapaus
14:45 – 15:30	Utskottet för omsorg (Susann Lindblad, Jesper Karlsson, Marie Jangmyr Sundin)
15:35 – 16:20	Utskottet för samhälle (Mikael Thalín, Anders Becker)
16:20 – 16:50	Sammanfattning och diskussion (Johan Hult)

Beslutsärende för KS:

1. Kosthantering i Orsa kommun
2. Reglemente för internkontroll
3. Revidering av dokumenthanteringsplan – allmän administration och kommunikation.
4. Utökad lån för multiskidbanan (drift- och markupplåtelseavtal skickas senare)
5. Plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering 2018 - 2022

Deltagare:

Kommunstyrelsens ledamöter, representanter från partier i fullmäktige som inte är ledamöter i styrelsen samt ordföranden och vice ordföranden i respektive utskott. Ordföranden och vice ordföranden i respektive nämnd samt berörda chefer från

respektive nämnd eller utskott. Ordförande, vice ordförande och representanter från de kommunala bolagen medverkar vid sin programpunkt.

Anmälan och ev. meddelande om matallergier sker senast den 11 maj till
Camilla Staberg, camilla.staberg@orsa.se alt 0250-55 21 10.

Välkommen!

Mikael Thalín, kommunstyrelsens ordförande